

Sygn. akt IV Ua 7/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Elżbieta Wojtczuk

Sędziowie: SO Katarzyna Antoniak (spr.)

SO Jacek Witkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2016 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego i zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 listopada 2015r. sygn. akt IV U 325/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie w części dotyczącej odmowy S. S. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014 roku do 29 sierpnia 2015 roku;

II. w pozostałej części oddala apelację.

Sygn. akt: IV Ua 7/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 listopada 2015r. Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z 22 lipca 2015r. w ten sposób, że przywrócił ubezpieczonej S. S. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r. oraz ustalił, że nie ma ona obowiązku zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za ten okres wraz z odsetkami w łącznej kwocie 15 395,05 złotych.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzją z 22 lipca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił S. S. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015 r. i zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za ten okres w łącznej kwocie 15 395 złotych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 1 kwietnia 2015r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 18 grudnia 2014 r. przyznający S. S. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w ten sposób, że ustalił

początkową datę prawa do renty na dzień 1 czerwca 2013r. W ten sposób, zdaniem ZUS, powstała nadpłata świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 31 maja 2015r. w kwocie 14 768,10 złotych wraz z odsetkami i podlega ona zwrotowi jako świadczenie nienależne.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. S. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przywrócenie jej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za sporny okres oraz ustalenie, że nie jest zobowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami. Przytaczając orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych podniosła, że do momentu przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy otrzymywane świadczenie rehabilitacyjne było jej należne, gdyż spełniała przesłanki do jego otrzymywania, nie miała zaś wówczas ustalonego prawa do renty. Przesłanki do świadczenia rehabilitacyjnego odpadły dopiero post factum, gdy przyznano jej prawo do renty. Za tę sytuację nie ponosi więc winy, nie miała na nią wpływu i nie dopuściła się żadnych nieprawidłowości. Jej zdaniem ZUS z urzędu powinien wiedzieć, wypłacając jej świadczenie rehabilitacyjne, że ubiega się o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. O przyznaniu jej przez sąd prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy niezwłocznie zawiadomiła organ rentowy, a ten wstrzymał jej w związku z tym wypłatę dotychczasowego świadczenia. Jej zdaniem art.84 ust. 2 ustawy systemowej działa tylko ex post ,tj. od chwili powzięcia wiedzy przez ubezpieczonego o zaistnieniu zdarzenia skutkującego odpadnięciem co najmniej jednej z przesłanek prawa do danego świadczenia. Podkreśliła, że wcześniej była ona tylko potencjalnie uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy, więc świadczenie rehabilitacyjne było jej należne. Ponadto świadczenia nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda i doręczy zobowiązanemu decyzję w tym zakresie, a zatem odsetki od takich świadczeń nie powinny być naliczane za okres sprzed wydania decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie wskazując na okoliczności podniesione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, że decyzją z 16 maja 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wstrzymał z dniem 1 czerwca 2013r. wypłatę na rzecz ubezpieczonej renty z tytułu niezdolności do pracy, przyznanej jej okresowo na okres do 31 lipca 2013r. powołując się na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 26 kwietnia 2013r., która ustaliła, że ubezpieczona nie jest już niezdolna do pracy. Od powyższej decyzji ubezpieczona złożyła odwołanie do Sądu. Następnie, w dniu 29 sierpnia 2014r. ubezpieczona złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniosek o świadczenie rehabilitacyjne. Decyzją z 18 września 2014r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 2 marca 2015r., zaś decyzją z 12 marca 2015r. przyznał jej prawo do tego świadczenia na dalszy okres od 3 marca 2015r. do 29 sierpnia 2015r. Łączna wysokość wypłaconego jej świadczenia rehabilitacyjnego za ten okres wyniosła 14 768,10 złotych.

Sąd Okręgowy w Siedlcach, po rozpoznaniu w/w odwołania ubezpieczonej, wyrokiem z 18 grudnia 2014r. zmienił decyzję ZUS z 16 maja 2013r. i przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 25 kwietnia 2013r. do 25 kwietnia 2016r. Na skutek apelacji organu rentowego od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 1 kwietnia 2015r. zmienił zaskarżony wyrok tylko w ten sposób, że początkową datę prawa do renty ustalił na dzień 1 czerwca 2013r. W dniu 10 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał decyzję realizującą powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie i przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 czerwca 2013r. do 25 kwietnia 2016r., a następnie wypłacił uprawnionej należności z tego tytułu za miniony okres.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie ubezpieczonej zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że okoliczności faktyczne niniejszej sprawy były bezsporne. Podniósł, że zgodnie z art.18 ust.7 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010, nr 77, poz. 512) świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów. Zgodnie zaś z art.84. ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2009r., Nr 25, poz. 1585 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń

społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie przez osobę pobierającą świadczenie.

W niniejszej sprawie zaistniała sytuacja, w której ubezpieczonej z mocą wsteczną została przyznana renta z tytułu niezdolności do pracy, przy czym okres objęty decyzją rentową przypadał również na okres, kiedy ubezpieczonej przysługiwało prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. Sąd Rejonowy wskazał, że taki układ okoliczności faktycznych nie odpowiada dyspozycji art.84 ust. 2 ustawy systemowej. Schemat działania tego przepisu, w zakresie sytuacji analogicznych do tej, która zaistniała w niniejszej sprawie, zakłada bowiem, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do określonego świadczenia, a następnie zaistnieje okoliczność, w wyniku której traci do niego prawo (ewentualnie nadal je posiada, lecz w niższej wysokości). Nie skutkuje to jednak zaprzestaniem wypłaty świadczeń. Stają się one wówczas świadczeniem nienależnym, o ile ubezpieczony był pouczony o skutkach wystąpienia danej okoliczności. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że stan nienależności świadczenia dotyczy tylko tych świadczeń, które zostały wypłacone po jej wystąpieniu (ex post). Stanowisko organu rentowego prezentowane w niniejszej sprawie rozciąga zaś pojęcie nienależności świadczenia także na okres, kiedy w świetle prawa było ono należne, lecz przestało nim być wskutek wystąpienia zdarzenia, które dokonuje określony ustawowo układ warunków, od których zależy prawo do świadczenia (ex ante). Sąd Rejonowy stwierdził, że do czasu decyzji ZUS z 10 czerwca 2015r. realizującej wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 kwietnia 2015r. skarżąca była osobą jedynie potencjalnie uprawnioną do renty z tytułu niezdolności do pracy, więc w tym czasie świadczenie rehabilitacyjne było świadczeniem należnym i w konsekwencji miała ona prawo do jego pobierania. W myśl art.2 ust.1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują ubezpieczonym - w przypadku spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z kolei z art.100 ust.1 powyższej ustawy wynika, że prawo do świadczeń określonych w tym akcie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. W świetle art.83 ust.1 pkt 4 ustawy systemowej ustalenie prawa do świadczeń wymaga jednak deklaratywnej decyzji organu rentowego indywidualizującej to prawo, wydawanej - zgodnie z art.116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - na wniosek osoby zainteresowanej. Do czasu wydania decyzji wykonującej powyższy wyrok, a właściwie do chwili jej doręczenia, ubezpieczonej nie można było zatem traktować jako osoby uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy w rozumieniu art.18 ust.7 ustawy zasiłkowej (wyrok Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2010 r., I UK 41/10, OSNP 2011/23-24/308).

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że niewątpliwie ubezpieczona była pouczona, iż w wypadku przyznania jej renty z tytułu niezdolności do pracy nie będzie jej przysługiwać prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. Takie pouczenie zostało zamieszczone w decyzjach z 18 września 2014r. i 12 marca 2015r. Pouczenia te antycypowały jednak stan rzeczy, który dopiero w przyszłości mógł (choć nie musiał) wystąpić, albowiem w dacie ich dokonania skarżącej nie przysługiwało prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, a jednocześnie nie było żadnych przeszkód do pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Ubezpieczona wprawdzie ubiegała się o rentę, lecz nadal toczyło się postępowanie sądowe w tej sprawie. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy ocenił, że wskazane pouczenia były w dacie ich dokonania bezprzedmiotowe, gdyż odnosiły się do sytuacji nieistniejącej. Nie zachodził bowiem wówczas stan rzeczy, według którego ubezpieczona uzyskuje świadczenia mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do nich. W świetle decyzji z 18 września 2014r. i 12 marca 2015r. ubezpieczona miała prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r., a prawa tego nie eliminowało prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, którego jeszcze nie miała. Dokonane pouczenia mogły się uaktywnić dopiero w chwili, gdy ubezpieczona dowiedziała się, że przysługuje jej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. To prawomocny

wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 kwietnia 2015r. sprawił, że ubezpieczona uzyskała prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. W realizacji tego wyroku organ rentowy wydał decyzję z 10 czerwca 2015r., w której przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 czerwca 2013r. do 25 kwietnia 2016r., a następnie wypłacił uprawnionej należności z tego tytułu za miniony okres. Wcześniej pobrane świadczenie rehabilitacyjne, jak już wyżej wskazano, w dacie ich wypłaty nie podpadały pod dyspozycję art.84 ust.2 ustawy systemowej, a zatem nie były świadczeniem nienależnym. Sąd Rejonowy podniósł, że przepis ten działa tylko ex post, tj. od chwili powzięcia przez ubezpieczonego wiedzy o zaistnieniu zdarzenia skutkującego odpadnięciem co najmniej jednej z przesłanek prawa do danego świadczenia. Do tego czasu nie można traktować wypłacanego świadczenia jako świadczenia wypłaconego mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia. Takiej oceny nie zmienia okoliczność, że we wniosku o świadczenie rehabilitacyjne ubezpieczona nie zaznaczyła, że ubiega się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Nawet gdyby przyjąć, że organ rentowy nie wiedział, że ubezpieczona pobiera świadczenie rehabilitacyjne, to i tak nie mógłby odmówić jej prawa do tego świadczenia, gdyż nie stanowiło w tamtym czasie okoliczności wyłączającej do niego prawo samo ubieganie się przez nią o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczona spełniała przesłanki do świadczenia rehabilitacyjnego. Nie można zatem również przyjąć, że prawo do tego świadczenia uzyskała na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia (art.84 ust.2 pkt 2 ustawy systemowej). Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że z akt rentowych wynika, iż organ rentowy miał właściwą orientację co do tego, że S. S. pobiera świadczenie rehabilitacyjne (k.75 a.r.), jak również jako strona postępowania sądowego o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy wiedział, że ubiega się ona o prawo do tego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Rejonowy w oparciu o powyższe przepisy i na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przywrócił ubezpieczonej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego w spornym okresie oraz ustalił, że nie ma obowiązku zwrotu pobranego świadczenia wraz z odsetkami.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art.84 ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art.18 ust.7 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez błędną wykładnię tych przepisów i uznanie, że ubezpieczonej przysługuje prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r. oraz że nie jest ona zobowiązana do zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego w łącznej kwocie 15 395,05 złotych.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. okazała się uzasadniona w części, w jakiej Sąd Rejonowy przywrócił ubezpieczonej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 1 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r. Należy zgodzić się z apelowującym, że w tym zakresie doszło do naruszenia prawa materialnego, tj. art.18 ust.7 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j.: Dz.U. z 2014r. Nr 159 zm.), zgodnie z którym świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy. Należy przypomnieć, że na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 18 grudnia 2014r. w sprawie IV U 796/13 zmieniającego decyzję organu rentowego z 16 maja 2014r. (zmienionego na skutek apelacji organu rentowego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 kwietnia 2015r. jedynie w zakresie daty początkowej tego świadczenia) ubezpieczona nabyła prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w

okresie od 1 czerwca 2013r. do 25 kwietnia 2016r. Wskazany okres obejmuje czas od 1 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r., w którym organ rentowy ustalił ubezpieczonej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. Bezsporne jest, że w dacie wydawania przez organ rentowy decyzji z 18 września 2014r. i 12 marca 2015r. ustalających prawo ubezpieczonej do świadczenia rehabilitacyjnego kwestia prawa ubezpieczonej do renty nie była jeszcze rozstrzygnięta i nie zachodziła w/w negatywna przesłanka do przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Jednakże z chwilą przesądzenia przez sąd w prawomocnym wyroku o prawie ubezpieczonej do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (art.365§1 kpc) i z chwilą wykonania tego wyroku przez organ rentowy poprzez wydanie decyzji z 10 czerwca 2015r. o przyznaniu ubezpieczonej prawa do renty, organ rentowy zasadnie odmówił ubezpieczonej – w zaskarżonej decyzji z 22 lipca 2015r. - prawa do świadczenia rehabilitacyjnego w okresie od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r. W tym samym okresie ubezpieczona nie mogła być bowiem uprawniona zarówno do świadczenia rehabilitacyjnego, jak i do renty z tytułu niezdolności. Dlatego uwzględniając apelację organu rentowego Sąd Okręgowy na podstawie art.386§1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w części, ustalającej, że w okresie od 4 września 2014r. do 29 sierpnia 2015r. ubezpieczona uprawniona jest do świadczenia rehabilitacyjnego i w tym zakresie odwołanie ubezpieczonej oddalił.

Ustalenie, że w w/w okresie ubezpieczonej nie przysługuje prawo do świadczenia rehabilitacyjnego nie oznacza jednak, że świadczenie, które zostało wypłacone ubezpieczonej za okres od 4 września 2014r. do 31 maja 2015r. podlega zwrotowi jako świadczenie nienależne. Nie każde bowiem świadczenie, do którego zainteresowana osoba nie była uprawniona, a które zostało jej wypłacone, jest świadczeniem nienależnie pobranym i podlega zwrotowi. W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela w całości argumentację Sądu pierwszej instancji. Należy podkreślić, że o tym, jakie świadczenia podlegają zwrotowi jako nienależnie pobrane stanowi przepis art.84 ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. I tak zgodnie z ust.1 powyższego przepisu osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym w myśl ust.2 tego przepisu za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzi żadna z w/w ustawowych przesłanek uzasadniających stwierdzenie, że świadczenie rehabilitacyjne wypłacone ubezpieczonej jest świadczeniem nienależnie pobranym. Pierwsza z wymienionych wyżej przesłanek dotyczy sytuacji, w której w trakcie pobierania świadczenia zaistnieje okoliczność, w której osoba pobierająca świadczenie traci do niego prawo lub zachodzi podstawa do wstrzymania jego wypłaty. W niniejszej sprawie ubezpieczona nabyła prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy (za okres pokrywający się z okresem pobierania świadczenia rehabilitacyjnego), które co do zasady - zgodnie z przytoczoną na wstępie regulacją art.18 ust.7 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - skutkuje utratą prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, jednakże żądając od ubezpieczonej zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 4 września 2014r. do 31 maja 2015r. organ rentowy pomija kluczową w sprawie okoliczność, a mianowicie to, że o prawie ubezpieczonej do renty rozstrzygnął prawomocnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 kwietnia 2015r., a decyzja wykonująca ten wyrok została wydana przez organ rentowy w dniu 10 czerwca 2015r. W tych okolicznościach nie można uznać, aby w czasie pobierania przez ubezpieczoną świadczenia rehabilitacyjnego – od chwili jego przyznania do 31 maja 2015r. - zaktualizowały się okoliczności skutkujące ustaniem prawa ubezpieczonej do świadczenia albo wstrzymaniem jego wypłaty w całości lub w części, a tylko takiej sytuacji dotyczy dyspozycja art.84 ust.2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Pouczenie zawarte w decyzjach o przyznaniu ubezpieczonej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, że świadczenie to nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy i informujące o konieczności poinformowania organu rentowego o zaistnieniu takiej sytuacji, nie pozwala na przypisanie ubezpieczonej obowiązku zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego wypłaconego jej za okres do 31 maja

2015r. Do chwili bowiem przyznania ubezpieczonej prawa do renty, co nastąpiło w decyzji z 10 czerwca 2015r., ubezpieczona nie mogła poinformować organu rentowego o nabyciu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż w istocie do tego czasu prawa tego nie miała ustalonego. Należy zaś podkreślić, że organ rentowy wydając decyzje z 18 września 2014r. i 12 marca 2015r. o przyznaniu ubezpieczonej świadczenia rehabilitacyjnego, nie poinformował (nie pouczył) jej o tym, że w przypadku pozytywnego dla niej wyniku sprawy z odwołania od decyzji dotyczącej renty z tytułu niezdolności do pracy, może być zobowiązana do zwrotu pobranego za ten sam okres świadczenia rehabilitacyjnego. Nie ulega zaś wątpliwości, że organ rentowy mógł przewidzieć zaistnienie takiej sytuacji. Wiedział bowiem o toczącym się od 2013r. procesie o prawo ubezpieczonej do renty, gdyż był stroną tego procesu. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że pouczenia kierowane do świadczeniobiorców powinny być tego rodzaju, aby osoba pobierająca świadczenie mogła odnieść je do swojej sytuacji. W niniejszej sprawie pouczenia takiego ze strony organu rentowego z pewnością nie było.

W sprawie nie można również stwierdzić, aby świadczenie rehabilitacyjne zostało ubezpieczonej przyznane na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez ubezpieczoną. W kontekście powyższego nietrafne jest powoływanie się przez organ rentowy, że przy wniosku o świadczenie rehabilitacyjne ubezpieczona nie poinformowała organu, iż toczy się postępowanie sądowe o prawo do renty. Wskazać trzeba, że wniosek o świadczenie rehabilitacyjne ubezpieczona złożyła na urzędowym druku ZUS Np-7, który nie zawiera pytań i rubryk dotyczących toczących się postępowań odwoławczych. Ponadto nie sposób uznać, aby organ rentowy nie wiedział, że ubezpieczona odwołała się od decyzji w sprawie o rentę, skoro był aktywną stroną tego procesu (vide: akta sprawy o rentę IV U 796/13 tut. Sądu).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc oddalił apelację organu rentowego w części dotyczącej ustalenia przez Sąd Rejonowy, że ubezpieczona nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego.